

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: «ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
В СТАРШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ»

Виконав: студент 2 курсу, групи FK1-M18z
спеціальності 014 Середня освіта
(Фізична культура)

Репінецький Сергій Володимирович

Керівник: Мисів В. М., кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

Рецензент: Мазур В. А., кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, старший
викладач

Кам'янець-Подільський – 2019 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1 СТОРОНИ ТА МОТИВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ШКІЛ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРИ	6
1.1 Вплив культурно-спортивних заходів на формування особистості сучасного школяра.....	6
1.2 Традиційне трактування виховання на процес цілеспрямованого формування особистості.....	20
1.3 Особливості пізнавальних інтересів сучасних школярів	22
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	27
2.1. Методи дослідження.....	27
2.2 Організація дослідження.....	28
РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ ФАКТОРИ, ЯКІ ДЕТЕРМІНУЮТЬ У ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ УЧНІВ	29
3.1 Уявлення про основні фактори, які детермінують у формуванні інтересу до занять фізичною культурою та спортом учнів.....	29
3.2 Характеристика культурно-спортивної роботи в сучасній загальноосвітній школі.....	32
3.3 Структура процесу формування інтересу до фізичної культури у школярів.....	55
3.4 Оптимізація процесу формування інтересу до фізичної культури в учнів.....	59
3.5 Урок фізичної культури як засіб формування особистості дитини в молодшому шкільному віці.....	62
Висновки.....	67
Джерела використаної літератури	69

Вступ

Актуальність роботи. Аналіз літературних джерел показав, що період навчання має виключно велике значення для формування повноцінної особистості, тому що в цей період закладається фундамент подальшої шкільної освіти. Однією з завдань навчання є формування у дітей інтересу та бажання вчитися, тобто позитивних мотивів навчання. Це є важливим і необхідним. По-перше від того, як дитина відноситься до тієї чи іншої діяльності, наскільки вона зацікавлена предметом діяльності, залежить характер протікання і якість результатів навчання. По-друге, наявність у дітей інтересу, бажання та любові до учбової праці, слугує надійною заставою, передумовою подальшої духовної самостійності та самоосвіти учнів. В ході озброєння учнів знаннями, вміннями та навичками, розвиток в них бажання вчитися, виникає формування особистості школяра, його поглядів, відчуттів, поведінки. Різні види практичної та теоретичної діяльності реалізуються завдяки спілкуванню. Починаючи з 2003/ 2004 н. р., в Україні впроваджується, незалежно від підпорядкування та форми власності, система організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладах (наказ Міністерства освіти і науки України від 21.07.2003 р. № 486), яка спрямована на реалізацію основних напрямів Національної доктрини розвитку освіти України в XXI столітті (Указ Президента України від 17.04.2002р. №347/2002).

Розвиток фізичної культури зумовлений об'єктивною необхідністю суспільства в забезпеченні оптимальної рухової активності людини.

Саме тому в Законі України "Про фізичну культуру і спорт" від 24.12.1993 р. № 3809 зазначено, що фізична культура - складова частина загальної культури суспільства, яка спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування особистості. Безумовно, що заняття фізичними вправами є головною і практично єдиною можливістю,

здатною запобігти фізичній деградації українського суспільства і зберегти здоров'я населення (В.А. Баландин, 1999.; І.І. Л. Гаврильченко, 2000р.).

Дослідження в галузі фізичної культури свідчать, що у підростаючого покоління на сьогодні рухова діяльність значно знизилася. Це питання розглядається у працях багатьох учених (О.М. Зварничука, 2000; В.А. Медведєва, 2000р. та інші). Так, дослідниками доведено (Т.Ю. Круцевич, 1999р., 2003р.; В.В. Лисенко, 1999р.), що організм дітей постійно потребує виконання рухових дій.

У зв'язку з вище обумовленим, залучення шкільної молоді до систематичних занять фізичною культурою і спортом є постійною і досить актуальною проблемою. Тому вирішення її не може вважатися виконаною без знань учнів про ставлення до фізичної культури і спорту. (І.Д. Бех, 1998р.; Т.Є. Бойченко, 1994р.; Т.В. Осадчук, 1999р.; В. Решетилова. 2003р ; В.В. Семенюк, 2002р.).

Відомо, що кожний урок у загальноосвітній школі повинен сприяти розвитку пізнавальних інтересів учнів, придбанню ними паличок самостійного поповнення знань (С.М. Сингаєвський, 2001). Це також стосується ставлення учнів до фізичного виховання. Учителям з фізичної культури потрібно наполегливо й цілеспрямовано формувати в учнів навички й звички до самостійних занять фізичними вправами, теоретичної самоосвіти стосовно фізичної культури і спорту.

Проблема цілеспрямованого формування інтересів у сучасній психології ще мало розроблена, але її вирішення має велике значення для практики навчання і виховання особливо підростаючого покоління, слід також зазначити, що й проблема формування інтересу безпосередньо до занять фізичною культурою та спортом також досить мало висвітлена у зв'язку з недостатнім обсягом психолога - педагогічних досліджень, що й обумовило актуальність вивчення цієї важливої для суспільства проблеми.

Мета дослідження - установити фактори, які обумовлюють формування інтересу до фізичної культури у старшокласників.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати мотиви формування інтересу учнів шкіл до занять фізичною культурою та спортом.
2. Проаналізувати фактори, які впливають на формування інтересу до занять фізичною культурою та спортом у школярів у процесі навчання.
3. Вивчити шляхи виховання зацікавленості заняттями з фізичної культури, з'ясувати їх ефективність та вплив на формування позитивного ставлення до спортивної діяльності.

Об'єкт дослідження: навчальний процес з фізичної культури в загальноосвітній школі.

Предмет дослідження: фактори, які обумовлюють формування інтересу засобами фізичної культури у старшокласників.

Методи і організація дослідження: вивчення та аналіз педагогічної, психологічної, спортивної наукової літератури, яка пов'язана з проблемою дослідження, анкетування, цілеспрямоване спостереження, письмове й усне опитування).

Структура роботи: повний обсяг магістерської роботи складає 74 сторінок, тексту основної частини, що містить вступ, три розділи і висновки. Перелік літературних джерел містить 65 найменувань.

Висновки

Проаналізовані дослідження дають підстави стверджувати, що фізична культура і спорт є важливим чинником не лише формування, зміцнення і збереження здоров'я школярів, підвищення їх загальної працездатності та збільшення часу для активного життя й діяльності.

Прищеплення старшокласникам стійкого інтересу до культурно-спортивних заходів, як важлива умова їх успішного виховання й всебічного розвитку, не поєднується зі зміцненням здоров'я і підтриманням на високому функціональному рівні фізичних, духовних і психічних сил та можливостей школярів.

У роботі здійснено аналіз сучасних уявлень на проблему прояву інтересу до фізичної культури і спорту в учнів старших класів. Показано структуру, зміст та чинники, які впливають на формування інтересу. Установлений взаємозв'язок соціальних та біологічних факторів у механізмі формування в учнів інтересу до активної діяльності у фізкультурному русі.

Аналіз літературних джерел показав, що спрямованість інтересу залежить від схильності і здібності людини. Обов'язковою умовою виникнення інтересу є попередні знання та практичний досвід у певному виді діяльності, емоційне задоволення. Інтерес до фізичної культури і спорту у школярів є результатом дії існуючої виховної системи, яка здійснюється через засоби масової інформації про великий спорт і фізичну культуру, через спортивні заходи в місті, в школі, під впливом учителів, батьків, товаришів.

Усі ці заходи формують мотиваційну сферу учнів старших класів. Але в сучасній школі немає чітко вироблених рекомендацій щодо формування інтересу до фізичної культури і спорту у школярів старших класів. Дослідження показало, що в умовах загальноосвітніх шкіл необхідно проводити постійну роботу, спрямовану на формування фізкультурних і спортивних інтересів учнів. Інтерес є найважливішою умовою залучення учнів до систематичних занять фізичною культурою та спортом у вільний час.

Інтерес до занять фізичною культурою та спортом у хлопців більший,

ніж у дівчат. Хлопці та дівчата не відрізняються у своїх прагненнях щодо поліпшення здоров'я й виховання вольових якостей. Інтерес до підвищення своїх фізичних якостей у хлопців сильніший, ніж у дівчат. Учні слабо усвідомлюють можливість використання ними фізкультури та спорту як методу виховання в собі позитивних рис характеру.

У розвитку й становленні інтересу вирішальна роль належить соціальному фактору

Джерела використаної літератури:

1. Апанасенко Г.Л. Физическое развитие детей и подростков. – Киев: Здоров'я, 1985. – 80с.
2. Апанасенко Г.Л. Методика оценки уровня физического здоровья по прямым показателям // Социальная гигиена, организация здравоохранения и история: Респ.межвед. сб. – Киев,1988. – Вып. 19. – С.28-31.
3. Апанасенко Г.Л. Экспресс-скринг уровня соматического здоровья детей и подростков: Метод, рекомендации // Эволюция биоэнергетики и здоровье человека. – СПб: МГП «Петрополис», 1992. –С. 108-121.
4. Апанасенко Г.Л. Эволюция биоэнергетики и здоровье человека.СПб: МГП «Петрополис», 1992. –С. – 124.
5. Апанасенко Г.Л., попова Л.А. Медицинская валеология – Киев: Здоров'я, 1998. – 248с.
6. Арєф'єв В.Г. Сучасні стандарти фізичного розвитку школярів: посібник. – к.: Вежа, 1999. - 256с.
7. Арєф'єв В.Г., Столітенко В.в. Фізичне виховання в школі: Навч. посібник / ІЗМН. – К., 1997. – 152с.
8. Арєф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): Навчальний посібник для студентів навч. закладів II – IV рівнів акредитації 2-е видання. – Кам'янець – Подільський : «Абетка –НОВА», 2001. – 384 с.
9. Бальсевич В.К. Физическая культура в школе: пути модернизации преподавания // Педагогика. – 2004. - №1. – С. 26-32.
10. Білітюк С.А. Формування стимулів до занять фізичними вправами в дітей молодшого шкільного віку (на прикладі плавання): Автореф. дис. ... канд. наук з фіз.. вих.-ня і спорту. – Х., 2006. - 20 с.
11. Булич Э.Г., Мурахов И.В. Здоровье человека: Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в её стимуляции. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 424 с.

12. Вандышева О.Д. Оптимизация эмоционального состояния учащихся младших классов как условие повышения эффективности урока физической культуры: Дис. ... канд. пед. наук. – Челябинск, 1999. с.
13. Вацеба О.М., Родак С.М. Західноукраїнські традиції спортивно-гімнастичного руху першої половини ХХ століття // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: Збірник наукових праць. -Київ-Вінниця: УАННП, 1998. - ч. 1. - С.14-15.
14. Ващенко Г. Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. - 3-е вид. -Полтава: Полтавський вісник, 1994. -Т.1. - 190 с.
15. Веснянки: Збірник / Упоряд. та вступ. стаття Н.С.Шумади. -К.: Дніпро, 1984. - 110 с.
16. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта. – К.: Олимпийская литература, 2002. – 296 с.
17. Волков Е.П., Лисяк В.М. Фізичне виховання і спорт у житті студентської молоді // Концептуальні засади модернізації системи освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Харків, ХП.- 2002р. С.155-158.
18. Демчук С.П. Організація спортивних свят в школі // Методичні рекомендації на допомогу вчителям шкіл, стажистам та студентам-практикантам педагогічних інститутів. - Луцьк: Волинська обласна друкарня, 1982. - 84 с.
19. Дубогай О.Д. Інтеграція пізнавальної і рухової діяльності в системі навчання і виховання школярів. К.: Оріяни, 2001. – 152с.
20. Завацький В.І. Фізіологічна характеристика розвитку організму школярів. – Луцьк, Настир'я, 1994. – 150 с.
21. Комплекс заходів професійно-прикладної підготовки підлітків, які освоюють спеціальність "Банківська справа" В.О. Коробчанський, С.А. Усенко, О.І. Герасименко, В.М. Лисяк. Міністерство охорони здоров'я України - К.: Інформаційний лист №1 18, - 2001р.

22. Кочерга О., Васильев О. Психічне здоров'я молодшого школяра // Психолог на педраді/ Упоряд. О. Главник. – К.: Редакція загально педагогічних газет, 2003. – С. 19-56.
23. Круцевич Т.Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания: Учебное пособие для студентов вузов физического воспитания и спорта. – К.: Олимпийская литература, 1999. – 232 с.
24. Круцевич Т.Ю. Модельно – целевые характеристики физического состояния в системе программирования физкультурно-оздоровительных занятий с подростками // Наука в олимпийском спорте. – 2002. - №1. – С. 23-29.
25. Круцевич Т.Ю., Воробьев М.И. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей. – К.: НУФВСУ, 2005. – 196 с.
26. Круцевич Т.Ю., Давиденко О.В., Смоліус Г.Г., Когут І.О. Методичні рекомендації щодо визначення добової рухової активності школярів (для школярів, вчителів ФК, батьків). – К.: Науковий світ, 2005. – 19 с.
27. Куц О.С., Ружи́ло О.В. Спосіб життя і дозвілля учнівської молоді в нових соціально-економічних умовах // Актуальні проблеми розвитку фізичної культури і спорту у ВМЗ України: Збірник наукових праць. - Львів, 1998. - С. 66-68.
28. Куц О.С., Скибенко З.С., Пачковский С.И. Спортивные вечера - одна из форм агитации и пропаганды физической культуры и спорта // Методические рекомендации для учителей общеобразовательных школ. - Винница, 1988. - 32 с.
29. Мазур Л., Мартин П. Молодіжна політика держави в умовах національного відродження та розвиток молодіжних організацій патріотичного спрямування // Молодіжні проблеми в Україні: стан та шляхи вирішення: Збірник науково-методичних статей. -Львів: ЛДІФК, 1997. - С. 115-128.

30. Мазур Л., Мартин П. Організація фізичного виховання молоді у позашкільний час // Роль фізичної культури в здоровому способі життя: Матеріали III Всеукраїнської конференції. - Львів: ЛДМУ, 1997. - С. 46-47.
31. Мазур Л., Мартин П. Фізична культура і спорт як засіб соціалізації особистості // Молодіжні проблеми в Україні: стан та шляхи вирішення: Збірник науково-методичних статей. - Львів: ЛДДФК, 1997. - С. 128-134.
32. Мартинюк І.В. Національна система виховання: шляхи реалізації // Рідна школа, 1994. - №3,4. - С. 13-17.
33. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры: общие основы теории и методики физического воспитания; теоретико-методические аспекты спорта и профессионально-прикладных форм физической культуры: Учеб. для ин-тов физ. культуры. - М.: Физкультура и спорт, 1991. - 543 с.
34. Мерлин В.С. Деятельность как опосредующее звено в связи разноуровневых свойств индивидуальности. // Проблемы интегрального исследования индивидуальности. - Пермь, 1978. - 153 с.
35. Молчанов С.В. Триединство физической культуры. - Минск.: Полымя, 1991. - 141 с.
36. Мотукеев Б.Д. Эффективное использование национальных средств физического воспитания в практике физкультурного движения // Тезисы Всесоюзной научной конференции "Проблемы истории физической культуры и спорта". - М., 1986. - С. 85-86.
37. Мудрик С.Б., Мудрик А.М. Ігри й забави в обрядах та звичаях українського народу // Традиції фізичної культури в Україні: Збірник наукових статей. - ІЗМН, 1997. - С. 162-186.
38. Наулко В.И., Миронов В.В. Культура и быт украинского народа: Учебное пособие. - К.: Киевский ун-т, 1977. - 93 с.
39. Національне виховання учнів засобами українського народознавства / За ред. Скульського Р.П. - Івано-Франківськ, 1995. - 178 с.
40. Лист Міністерства освіти і науки України №1/9-472 від 28.10.02 «Про застосування Закону України «Про загальну середню освіту» щодо

розширення мережі та організації навчально-виховного процесу у гімназіях, ліцейх, колегіумах // Управління освітою. – 2003. - №1(49) –С.14-15.

41. Лисяк В.М. Розвиток інтересу до занять фізичною культурою і спортом у студентської молоді // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: 36. наукових праць під ред.Єрмакова С.С., Харків, ХДАДМ (ХХІІІ), 2004. № 1. - С. 172-178.

42. Лисяк В.М. Задачі спортивних шкіл у формуванні інтересу до систематичних занять учнів фізичною культурою та спортом //Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту:36. наукових праць під ред. Єрмакова С.С., Харків, ХДАДМ(ХХІІІ),2006.-ІІІ.- С.59-63.

43. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.07.2003 № 486. Про систему організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів.

44. Нормативно-правове забезпечення діяльності центрів соціальних служб для молоді. Частина І. (перевидання зі змінами) //Упоряд.: Толстоухова С.В. та інші – К.: ДЦССМ, 2003. – 762 с.

45. Оздоровление учащихся средствами физической культуры /Программно-методические рекомендации. Дмитриев А.А. – Красноярск, 1990. – 80 с.

46. Палагнюк Т.В. Педагогічні основи культурно-спортивної роботи зі старшокласниками в загальноосвітній школі: Дис. ... канд..пед.наук. – Івано-Франківськ, 2001. – 176 с.

47. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Базового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів» від 16.11.2000 №1717.

48. Роговик Л. Профілактика труднощів навчання через психомоторні вправи //Початкова школа. – 2000. - №11. – с. 50.

49. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей. Учебное пособие, - Донецк: Изд-во ДонНУ, 2005, - 290 с.
50. Савицька С.О. Психолого-педагогічні умови подолання особистої тривожності у дітей молодшого шкільного віку: Дис. ... канд. психолог. Наук: 19.00.07 / Націон. Пед. Ун – т ім. М.П. Драгоманова. – К., 1998. -242 с.
51. Савченко О.Я. Сучасні проблеми освіти школярів // Початкова школа. – 2001. - №1. – С. 8-12.
52. Савченко П.І. Проблеми здоров'я дитячого населення Львівської області // I Всеукр. Науково-практ. конф. «Здоров'я і освіта». – Львів. – 1993. – С. 209-211.
53. Сапуга І.Є. Стан здоров'я дітей України. Фактори „ризиків” шкільного середовища // Основи здоров'я та фізична культура. – 2007. - №9. – с. 12-14
54. Семенова Г.И. Использование оздоровительных технологий для улучшения показателей соматического здоровья детей // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2005. - №2. – С. 45-47.
55. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. – К.: Олимпийская литература, 2001. – 439 с.
56. Сердюковская Г.Н. Оценка физического развития детей и подростков: информативность и возможности метода // Гигиена и санитария, 1981. - №12. – С. 50-53.
57. Смірнов О.Ф. Роль сім'ї в залученні дітей до занять фізичною культурою і спортом // Роль фізичної культури в здоровому способі життя: Матеріали III Всеукраїнської конференції. -Львів: ЛДМУ, 1997. - С. 66-67.
58. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания воспитания и развития ребенка: Учебное пособие для студентов высш. Пед. Учеб. Заведений, обучающихся по специальности 03.09.00. – Дошкольная педагогика и психология. – тМ.: Академия, 2001. – 366 с.
59. Сухарев А.Г. Гигиенические принципы нормирования двигательной активности школьников: Автореф. дис. ... д-ра пед. Наук. – М., 1972. – 24 с.
60. Тарасюк В.С. Ріст і розвиток людини. – Київ: «Здоров'я», 2002. – 269 с.

61. Тихомиров А.И., Ванькова Л.Ю. Современные проблемы здоровья и физического развития детей // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХХІІІ. – 2003. - №11. – С. 130-133.
62. Теория и методика физического воспитания: Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта / Под ред. Т.Ю.Круцевич. – Т.1. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 424 с.
63. Теория и методика физического воспитания: Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта / Под ред. Т.Ю.Круцевич. – Т.2. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 392 с.
64. Шинкарьук А.І. Розвиток моторики і психіки: Проблеми активності та свободи. – К-Подільський: інф.-вид. від. К-П.ДПУ, 2002. – 200 с.
65. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 272 с.
66. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 248 с.